

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tas-27 ta' Settembru, 2023

Appell Inferjuri Numru 18/2022 LM

Claire Savona (K.I. nru. 519583M)
(l-appellata')

vs.

Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali
(l-appellant')

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mill-intimat **Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali**, hawnhekk 'l-appellant', minn decizjoni tal-Arbitru tas-Sigurtà Soċjali [minn issa 'l quddiem 'l-Arbitru'], tat-18 ta' Ottubru, 2022, [minn issa 'l quddiem 'id-decizjoni appellata'], li permezz tagħha l-Arbitru laqa' l-appell intavolat mir-rikorrenti **Claire Savona (K.I. nru. 519583M)** [minn issa 'l-appellata'], minn decizjoni meħuda mid-Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali fit-23 ta' Mejju,

2018, li l-applikazzjoni tagħha għall-Pensjoni għal Dizabilità Severa fi flus giet mistħarrġa/riveduta u gie deciż li hija m'għadhiex aktar intitolata għal din il-pensjoni, għaliex il-kapital u r-rizorsi tagħha jeċċedu l-iskala stabbilita fil-liġi.

Fatti

2. Ir-rikorrenti bagħtet ittra lid-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali fit-18 ta' Ġunju, 2018, bħala appell mid-deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali intimat, fejn qalet li dan għamel eżami superficjali tal-proprjetà li hija għandha tidher fuq isimha u skarta kompletament id-*dossier*, l-ispjegazzjonijiet bil-ġurament magħmula minnha, u d-dokumenti pprezentati minnha. Ir-rikorrenti qalet li d-Direttur Ġenerali intimat skarta wkoll l-ispjega verbali mogħtija minnha fid-diversi laqgħat li saru kemm fl-uffiċċju distrettwali kif ukoll fil-*head office* tad-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali. Ir-rikorrenti spjegat li hija tbat minn kundizzjoni kronika u inkurabbli (*sensory neuropathy*), kundizzjoni li minħabba fiha m'għandhiex sensittività għall-uġiġħ u għandha nuqqas ta' sensazzjoni fl-estremitajiet ta' ġisimha. Qalet li hi u ħuha trabbew miz-zijiet tagħhom minħabba problemi li kellhom fil-familja, u z-ziju tagħha kien gie nieqes wara xi żmien, filwaqt li zijitha mardet serjament, bir-rizultat li ma kienx aktar vijabbli għaliha li tibqa' tgħix f'*penthouse* l-Gżira fejn kienet tgħix mar-rikorrenti. Ir-rikorrenti spjegat li l-ex-sieħeb tagħha, ċertu Stuart Brett, kien xtaq jinvesti r-rikavat minn proprjetà li kien bieġħ fir-Renju Unit, iżda ma kellux biżżejjed flus biex seta' jixtri proprjetà hawn Malta, u l-bank ma kienx ser itih il-facilitajiet ta' self biex jagħmel dan. Qalet li hija kienet l-unika persuna li setgħet tieħu self bankarju f'isimha, u z-zija tagħha kienet kostretta tbieġħ *penthouse* fil-Gżira fejn

kienet tgħix u tixtri dar aktar komda għall-bżonnijiet tagħha. Ir-rikorrenti qalet li kien għalhekk li hi, iz-zija tagħha Josephine Calleja u Stuart Brett, iddeċidew li jpoġġu r-rizorsi tagħhom kollha flimkien sabiex jixtru proprjetà fil-Mellieħa, liema proprjetà nxtrat kwantu għal 80% f'isem ir-rikorrenti u 20% f'isem Stuart Brett. Qalet li l-flus għall-akkwist ta' din il-proprjetà nħargu fil-parti l-kbira tagħhom miz-zija tagħha, u s-self għall-akkwist ta' din il-proprjetà qiegħed jitħallas minn Stuart Brett. Qalet ukoll li hija kienet miżżewġa lil ċertu Claude Savona, u flimkien kienu xtraw proprjetà f'Birkirkara. Qalet li wara s-separazzjoni tagħha minn ma' Claude Savona, kemm id-dejn li kien hemm mal-bank, kif ukoll it-titolu fuq din il-proprjetà f'Birkirkara, inqalbu f'isimha. Qalet li għalhekk, minkejja li jidher li hi f'isimha għandha żewġ proprjetajiet, fil-verità l-unika proprjetà tagħha hija dik ta' Birkirkara. Ir-rikorrenti qalet li jidher li d-Direttur Ġenerali intimat injora kompletament is-sitwazzjoni umana u legali tagħha u qiegħed jistrieħ fuq formalizmu superfiċjali biex johloq din l-ingustizzja gravi. Qalet ukoll li mhux minnu li hija taqbez l-iskala tal-kapital u tar-rizorsi stabbilita fil-liġi. Spjegat ukoll li minħabba l-kundizzjoni tagħha, huwa diffiċli għaliha li ssib impjieg, u peress li hija omm, kull impjieg li tista' ssib irid ikun fuq bażi *part-time*. Ir-rikorrenti qalet li d-Direttur Ġenerali intimat injora wkoll l-*statements* tal-kontijiet bankarji tagħha. Permezz tar-rikors tagħha quddiem l-Arbitru, ir-rikorrenti talbet lid-Direttur Ġenerali intimat sabiex iħassar u jirrevoka d-deċiżjoni appellata, u jilqa' l-applikazzjoni tagħha, b'dan illi l-Pensjoni għal Diżabilità Severa tingħatalha b'effett retroattiv.

3. Id-Direttur Ġenerali intimat wieġeb li r-rikorrenti kienet applikat għall-Pensjoni għal Persuna li għandha Diżabilità Severa fl-10 t'Awwissu, 2016. Qal li

din l-għajjnuna soċjali giet miċhuda lilha għaliex fit-22 t'Awwissu, 2014 hija kienet xtrat proprjetà oħra apparti dik li tgħix fiha, bl-indirizz 454, Triq Bufula, il-Mellieħa [hawnhekk 'il-proprjetà fil-Mellieħa'], bi sħab ma' ċertu Anthony Stuart Brett, fis-sehem ta' 80% u 20% rispettivament bejniethom. Id-Direttur Ġenerali intimat qal li r-rikorrenti ntalbet tipprezenta kopja tal-kuntratt tax-xiri ta' din il-proprjetà għaliex hija kienet benefiċjarja tal-għajjnuna soċjali, li kien il-benefiċċju bl-ogħla rata. Qal ukoll li minn stħarriġ li sar mid-Dipartiment, irriżulta li r-rikorrenti mhijiex intitolata għall-pensjoni għaliex il-kapital u r-rizorsi tagħha jeċċedu l-iskala. Qal li kien għalhekk li fit-23 ta' Mejju, 2018, ir-rikorrenti giet mgħarrfa bid-deċiżjoni negattiva tiegħu.

4. Ir-rikorrenti pprezentat kopja ta' kuntratt tat-22 t'Awwissu, 2014 fl-atti tan-Nutar Maria Spiteri, li permezz tiegħu r-rikorrenti u Stuart Antony Brett ħadu self bankarju fl-ammont ta' €55,000, sabiex jakkwistaw l-utile dominju temporanju għaż-żmien li fadal minn 150 sena li bdew jiddekorru fid-9 ta' Novembru, 1963 fuq il-plot 454, 'Il-Wied ta' Għajn Żejtuna', Santa Maria Estate, il-Mellieħa, liema proprjetà nxtrat għall-prezz komplessiv ta' €815,000, €750,000 għall-proprjetà u €65,000 għall-għamara.

5. Waqt ix-xhieda tagħha quddiem l-Arbitru¹, ir-rikorrenti spjegat li hija kienet iffirmit kuntratt maz-zija tagħha li jinsab esebit in atti, li hija armla u *improle*. Qalet ukoll li hija l-unika eredi taz-zija tagħha li rabbietha qisha bintha. Ir-rikorrenti qalet li l-proprjetà fil-Mellieħa nxtrat għaliex iz-zija tagħha, minħabba l-età u l-istat ta' saħħa tagħha, kellha tbiegħ *penthouse* il-Gżira fejn

¹ Id-dokumentazzjoni inserita fil-process 17/22.

kienet tgħix, bil-ħsieb li hi, iz-zija tagħha, u Stuart Brett ikunu jistgħu jgħixu kollha fl-istess fond. Fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha, ir-rikorrenti spjegat li hija ssofri minn dizabilità severa, u li kienet tircievi l-Pensjoni għad-Dizabilità, Severa liema beneficiċju kien twaqqaf fl-2006 wara li hija żżewġet lil Claude Savona. Qalet li fil-fatt hija ma baqgħetx tircievi la assistenza soċjali u lanqas pensjoni għal dizabilità bejn l-2006 u l-2010. Qalet li hija sseparat minn marraġel tagħha fl-2006, u sussegwentement bdiet relazzjoni ma' Stuart Brett, minn liema twieldet tarbija fl-2009. Ir-rikorrenti qalet li minkejja li din ir-relazzjoni spiċċat ukoll, hi u Brett baqgħu f'kuntatt regolari. Ir-rikorrenti spjegat li qabel ma akkwistat il-proprjetà fil-Mellieħa għan-nom taz-zija tagħha, hija kienet tkellmet mal-uffiċjali tad-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali, li assigurawha li setgħet tipproċedi biex tidher fuq dan il-kuntratt għaliex din il-proprjetà kienet ser tkun villegġatura. Qalet li hija xtaqet tibdel ukoll it-tip ta' beneficiċju li kienet tircievi għal wieħed ta' pensjoni għal dizabilità severa għaliex b'din it-tip ta' assistenza hija setgħet taħdem, iżda minkejja li sottomettiet id-dokumentazzjoni kollha mitluba minnha u l-applikazzjoni għal dan il-għan, sussegwentement għet infurmata li l-karti tagħha ntilfu kollha. Ir-rikorrenti spjegat li l-proprjetà fil-Mellieħa għet akkwistata formalment minn Stuart Brett u minnha għan-nom taz-zija tar-rikorrenti Josephine Calleja, u dan l-arrangament seta' jigi kkonfermat min-Nutar Maria Spiteri li rredigiet il-kuntratt.

6. Ir-rikorrenti spjegat li l-kundizzjoni li hija ssofri minnha taqa' perfettament fid-definizzjoni ta' 'Persuna Gravement Dizabilita' skont l-artikolu 2 tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta, u għalhekk hija intitolata għal dan il-

benefiċċju *ai termini* tal-artikolu 27(1) tal-Kap. 318. Ir-rikorrenti qalet ukoll li għall-fini tal-kalkolu tal-mezzi, l-unika proprjetà tagħha hija dik ġewwa Birkirkara, liema proprjetà m'għandhiex titqies għall-finijiet ta' dan il-kalkolu, skont l-artikolu 1(a) tat-Taqsima V tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318. Qalet ukoll li l-uniku dħul li għandha huwa mill-benefiċċji soċjali, u għalhekk l-introjtu tagħha huwa fil-limiti stabbiliti mill-artikolu 1(b) tat-Taqsima V tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318. Ir-rikorrenti qalet li hija ma teċċedix il-kalkolu tal-mezzi kapitali skont l-artikolu 1(a) tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318.

7. Ir-rikorrenti spjegat ukoll li hija *single mother*, li m'għandha l-ebda introjtu u li qiegħda tgħix billi tbiegħ l-oġġetti personali tagħha u bil-karità ta' zijitha. Qalet li l-introjtu limitat li kellha minn dawn il-benefiċċji kien ta' sostenn għall-għajxien tagħha u ta' uliedha, f'ċirkostanzi fejn hija prekluzi milli taħdem minħabba raġunijiet mediċi gravi li m'għandha l-ebda kontroll fuqhom. Qalet li minħabba d-deċiżjonijiet tad-Direttur Ġenerali intimat, minkejja li hija tirċievi €313.04 bħala *Children's Allowance*, id-Dipartiment naqqsilha €234 minnhom sabiex b'hekk f'idejha qiegħda taqla' €78.26 kull tliet xhur.

Id-Deciżjoni Appellata

8. Permezz tad-deċiżjoni mogħtija fit-18 ta' Ottubru, 2022, l-Arbitru ddeċieda dan l-appell b'dan il-mod:

"Ikkunsidra:

Illi fit-23 ta' Mejju, 2018, id-Direttur tas-Sigurtà Soċjali informa lill-appellanti li hija m'għadhiex aktar intitolata għal Assistenza ta' Diżabilità Severa minħabba li għandha kapital u rizorsi li jeċċedu.

Illi permezz ta' appell intavolat mill-appellanti datat 18 ta' Ġunju, 2018, l-appellanti esprimiet l-oġġezzjoni tagħha għad-deċiżjoni tad-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali, fejn l-eżami tad-Dipartiment ġie riferut bħala wieħed superfiċjali u formalistiku għas-sitwazzjoni unika tal-appellanta fejn hija tbatu minn 'sensory neuropathy' b'dan illi l-estremitàjiet ta' ġisimha qegħdin imutu bil-mod il-mod u għalhekk, m'għandhiex impjeg. Illi l-appellanta spjegat li għalkemm jidher li għandha żewġ proprjetajiet, hi għandha proprjetà waħda li hi d-dar f'Birkirkara, u spjegat ukoll kif il-proprjetà tal-Mellieħa hija taz-zija tagħha minkejja li l-bank loan inħarġet f'isimha għaliex iz-zija tal-appellanti ma setgħetx tieħu loan. Illi l-appellanta stqarret ukoll li l-istess loan qiegħda tigi mħallsa mill-ex partner tagħha wkoll fir-rigward tal-perijodu tal-ħlas, fejn id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali nforma li l-ħlas żejjed beda mid-29 ta' Settembru, 2012, iżda l-appellanta stqarret illi l-kuntratti tal-proprjetajiet kollha huma aktar viċin minn dik id-data;

Illi permezz tal-ittra datata 1 ta' Frar, 2019, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali ta r-risposta tiegħu għall-appell tal-appellanta, u stqarr illi l-appellanta għandha kapital jeċċedi permezz tal-ishma tagħha fil-proprjetajiet ta' Birkirkara u l-Mellieħa.

Illi waqt is-seduta datata 14 ta' Mejju, 2019, l-appellanta pprezentat kuntratt ta' mandat prestanome bejnha u bejn iz-zija tagħha li juri biċ-ċar li minkejja li l-proprjetà u l-loan qegħdin f'isem l-appellanta, il-proprjetà hija fil-verità taz-zija u li din se tħallas lura l-loan repayments lill-appellanti. Illi stqarret ukoll li hija l-eredi taz-zija tagħha minħabba l-fatt li din tal-aħħar m'għandhiex tfa;

Illi permezz tal-ittra datata 22 ta' Lulju, 2019, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali għamel referenza għall-verbal tas-seduta tal-14 ta' Mejju, 2019 u talab li tingieb kopja tal-konvenju tal-bejgħ li sar miz-zija tal-appellanti meta bieġhet il-blokka appartamenti fil-Gżira, kif ukoll kopja tal-konvenju tax-xiri tal-proprjetà tal-Mellieħa, liema xiri sar mill-appellanti u Stuart Brett;

Illi permezz tal-ittra datata 13 t'Ottubru, 2020, id-Dipartiment għamel referenza għad-dokumenti esebiti mill-appellanta, u nsista biex il-pożizzjoni tiegħu tinzamm l-istess abbażi tal-fatt li l-valur tal-proprjetà tal-Mellieħa huwa ta' €815,000 u tinstab ġewwa Sta. Maria Estate;

Illi permezz tan-nota ta' sottomissjonijiet intavolata mill-appellanti, esprimiet fatti rigward it-trobbija tagħha, kif ukoll rigward il-kondizzjoni prekarja tas-saħħa tagħha. Illi spjegat ukoll kif iz-zija tagħha bieġhet il-proprjetà tal-Gżira u xtrat il-proprjetà tal-Mellieħa, b'għajjuna ta' bank loan f'isem l-appellanta. Il-bank loan ittieħdet kemm minn l-appellanta, kif ukoll minn ċertu Stuart Brett, li illum il-ġurnata jgħix ukoll fil-

proprjetà tal-Mellieħa, iżda indipendentement mill-oħrajn. Illi l-appellanta għal darb'oħra rreferiet għall-kuntratt prestanome li sar f'isem il-proprjetà tal-Mellieħa sabiex tiddikjara li din il-proprjetà mhix tagħha iżda taz-zija. Dan sar ukoll b'referenza għall-każistika Professur Anthony J Mamo noe v Nobbli Charles Sant Fournier noe, kif ukoll Carmela Farrugia v Giuseppe Farrugia. Illi l-appellanta stqarret kif wara ż-żwieg tagħha, hija akkwistat il-proprjetà ta' Birkirkara u li llum il-ġurnata hija r-residenza ordinarja tagħha. Fin-nota esprimiet ukoll kif hi u Stuart Brett kellhom tarbija flimkien u kien juża l-indirizz tar-residenza tagħha ta' Birkirkara għall-finijiet ta' posta.

Illi permezz ta' ittra datata 26 ta' Marzu, 2021, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali għamel referenza għas-sottomissjonijiet ipprezentati mill-appellanta, filwaqt li komplja jsostni fuq ir-risposta originali;

Illi għalhekk l-Arbitru ħa janalizza dan l-appell mill-perspettiva li d-Dipartiment ħa d-deċiżjoni tiegħu abbażi tal-fatt li l-appellanta mhix intitolata għall-Assistenza ta' Diżabilità Severa minħabba li għandha kapital u riżorsi li jeċċedu;

Illi l-Arbitru wara li sema' l-partijiet u ra d-dokumenti eseħbiti f'dan il-proċess, jagħmel referenza għall-affidavit datata 23 ta' Jannar, 2018, fejn permezz tal-istess affidavit l-appellanta ssottomettiet li kienet tokkupa l-appartament fil-basement sabiex tkun tista' tgħin fil-'laundry' u l-qadi tal-ġurnata, filwaqt li fin-nota ta' sottomissjonijiet stqarret li l-proprjetà ta' Birkirkara hija r-residenza ordinarja tagħha;

Illi minkejja din id-dikjarazzjoni, l-Arbitru jinnota wkoll il-kuntratt tal-mandat presta nome li jindika liz-zija tal-appellanta bħala l-proprjetarja tal-proprjetà tal-Mellieħa. B'referenza għas-sentenza Francis Saviour Mifsud v Maria Carmela Mifsud et, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tenniet kif "l-effett tal-kisba ta' ġid minn presta nome huwa dak li l-ħaġa ssir tal-mandat minnufih u mhux malli ssir it-talba lill-mandatarju."

Illi dan ifisser, li minkejja li jista' jkun li l-appellant qiegħda minn ħin għal ħin tokkupa l-appartament fil-basement tal-proprjetà tal-Mellieħa, dan qiegħda tagħmlu b'mera tolleranza taz-zija tagħha, li hija l-proprjetarja tal-proprjetà tal-Mellieħa;

Illi għalhekk, l-Arbitru mhuwiex konvint li l-appellanta għandha żewġ proprjetajiet meta l-mandat presta nome juri b'mod ċar kristall li l-proprjetà tal-Mellieħa hija prinċipalment taz-zija tagħha.

DECIDE

Għaldaqstant u għar-raġunijiet surriferiti, l-Arbitru qiegħed jaqta' u jiddeċiedi li jilqa' l-appell interpost mill-appellanti u jordna l-appellat Direttur tas-Sigurtà Soċjali sabiex jirrevoka d-deċiżjoni tiegħu datata 23 ta' Mejju, 2018."

L-Appell

9. Id-Direttur Ġenerali appellant ressaq l-appell tiegħu minn din id-deċiżjoni fit-30 ta' Novembru, 2022, fejn talab lil din il-Qorti jogħgobha tirrevoka u tannulla d-deċiżjoni mogħtija mill-Arbitru fit-18 ta' Ottubru, 2022, fl-ismijiet premissi, filwaqt li tgħaddi biex tikkonferma d-deċiżjoni tiegħu tat-23 ta' Mejju, 2018. L-appellant qal li huwa ħassu aggravat għaliex bid-deċiżjoni appellata għandu jirrizulta li l-Arbitru għamel apprezzament ħazin tal-provi, applika disposizzjonijiet tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta li ma japplikawx għall-każ odjern, u naqas milli japplika d-disposizzjonijiet relattivi tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta. Spjega li fl-20 ta' Lulju, 2016, l-appellata kienet applikat għall-Pensjoni għal Dizabilità Severa, u qal li minn sħarriġ li għamel id-Dipartiment irrizulta li din ma kinitx intitolata għal din il-pensjoni għaliex il-kapital u r-rizorsi jeċċedu l-iskala. Żied jgħid li fl-applikazzjoni tal-20 ta' Lulju, 2016, fil-parti ddedikata għall-proprjetà ta' bini u raba', l-appellata kienet iddikjarat li għandha "*clt's summer residence in Mellieħa was bought by her auntie*" u "*main residence in Birkirkara*". L-appellant qal li mill-kuntratt tat-22 t'Awwissu, 2014, irrizulta li l-appellata u Stuart Anthony Brett kienu ħadu self bankarju ta' €55,000 u xtraw il-proprjetà fil-Mellieħa għall-prezz ta' €815,000, €750,000 għall-proprjetà immobbli u €65,000 għall-oġġetti u għall-għamara,. L-appellant qal li kien għalhekk li fit-23 ta' Mejju, 2018, huwa informa lill-appellata li l-applikazzjoni tagħha għall-Pensjoni għal Dizabilità Severa kienet qiegħda tiġi miċħuda għaliex m'għadhiex aktar intitolata għaliha in vista tal-fatt li l-kapital u r-rizorsi tagħha jeċċedu l-iskala.

10. Permezz tal-ewwel aggravju tiegħu, l-appellant spjega li l-Arbitru għamel apprezzament ħażin tal-provi prodotti. Qal li filwaqt li huwa konsapevoli li din il-Qorti m'għandhiex il-kompetenza biex tagħmel rivalutazzjoni tal-provi, kif għamli d-Direttur tas-Sigurtà Soċjali u l-Arbitru qabilha, din il-Qorti għandha tuża d-diskrezzjoni tagħha meta jirriżultalha li l-Arbitru uża għudizzju żbaljat biex wasal għad-deċiżjoni tiegħu. L-appellant qal li l-Arbitru uża d-diskrezzjoni mogħtija lilu b'mod ħażin, u għalhekk huwa meħtieġ li ssir rivalutazzjoni tal-provi stante li bid-deċiżjoni tat-18 ta' Ottubru, 2022, ser tiġi kkaġunata ingustizzja u ser jinħoloq precedent ikrah. L-appellant qal li minkejja li mill-atti jirriżulta li l-appellata kienet qiegħda tirisjedi fl-istess residenza ma' Anthony Stuart Brett, u minkejja li rriżulta li bix-xiri tal-proprjetà fil-Mellieħa, l-appellata eċċediet l-iskala stabbilita fil-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta, l-Arbitru xorta waħda ddeċieda favur tagħha. L-appellant qal li din il-proprjetà nxtrat mill-appellata waqt li hija kienet qiegħda tircievi l-għajjnuna soċjali.

11. L-appellant qal li l-Arbitru naqas milli jieħu konjizzjoni ta' diversi provi konfliġġenti, fosthom il-fatt li fl-applikazzjoni għall-pensjoni għal diżabilità severa tal-20 ta' Lulju, 2016, l-appellata ddikjarat li s-*"summer residence in Mellieħa was bought by her auntie"* u *"main residence in Birkirkara"*. Qal li għalhekk fl-istadju tal-applikazzjoni l-appellata ddikjarat li għandha żewġ residenzi, u li waħda minnhom inxtrat miz-zija tagħha bħala *summer residence*, u mhux li hija xtrat din il-proprjetà f'isem iz-zija, kif iddikjarat aktar tard. Qal li kieku l-appellata kienet qiegħda tidher bħala *presta nome* fix-xiri ta' din il-proprjetà, dan kien jirriżulta mill-kuntratt innifsu u l-appellata ma kinitx tindika fl-applikazzjoni tagħha li għandha żewġ proprjetajiet. Żied jgħid li l-appellata u

Stuart Brett ħadu *home loan* ta' €55,000 biex jiffinanzjaw parti mix-xiri tal-proprjetà fil-Mellieħa, u fid-dokumentazzjoni tas-self maħruġ mill-bank, ġie ddikjarat li s-self ingħata biex jiffinanzja x-xiri ta' proprjetà li l-partijiet kellhom jużaw bħala r-residenza ewlenija tagħhom. Qal li fil-kuntratt ta' self u bejgħ tat-22 ta' Awwissu, 2014, ġie ddikjarat li l-proprjetà fil-Mellieħa nxtrat fis-sehem indiviż ta' 80% u 20% mill-appellata u minn Brett rispettivament, u li dan il-bejgħ sar versu l-prezz komplessiv ta' €815,000, maqsuma f'€750,000 għall-proprjetà immobbli u €65,000 għall-għamara u l-oġġetti mobbli. Qal li fl-appell tagħha, l-appellata ddikjarat li hi, iz-zija tagħha u Anthony Stuart Brett iddeċidew li jpoġġu r-rizorsi tagħhom flimkien sabiex setgħu jixtru din il-proprjetà fil-Mellieħa, u oriġinarjament il-ħsieb kien li filwaqt li l-appellata u Brett jixtru n-nuda proprjetà tal-fond, iz-zija tagħha tixtri l-użufrutt tiegħu, iżda dan l-arrangament ma kienx aċċettabbli għall-bank. L-appellant għamel riferiment għad-dikjarazzjoni tan-Nutar Maria Spiteri, u qal li n-nutar li ppubblikat il-kuntratt imkien ma ddikjarat li l-appellata kienet qiegħda tidher bħala *presta nome*. L-appellant qal li l-appellata semmiet il-kelma *presta nome* quddiem l-Arbitru, fejn spjegat li z-zija tagħha ma setgħetx tieħu self bankarju minħabba fl-età tagħha, u fil-*mandate agreement* tal-10 ta' April, 2014 bejn Josephine Calleja u l-appellata, tniżżel li l-appellata avvicinat lill-APS Bank, spjegat li kellha bżonn self bankarju sabiex setgħet takkwista l-proprjetà fil-Mellieħa, u l-akkwist ta' din il-proprjetà kien qiegħed isir għan-nom taz-zija tagħha Josephine Calleja. Tniżżel ukoll li dan l-arrangament ġie vverbalizzat quddiem in-Nutar Maria Spiteri, iżda l-appellant żied jgħid li dan il-ftehim ma jirrizultax li sar bil-miktub quddiem nutar. Qal ukoll li minkejja li l-ligi ma tispeċifikax li mandat jew prokura għandha ssir quddiem nutar pubbliku, iżda jista' jsir bil-fomm, in vista tal-verżjonijiet konfligġenti

mogħtija mill-appellata, dan l-allegat ftehim ma jagħtix is-serħan il-moħħ lid-Direttur Ġenerali appellant dwar il-veracità tal-kontenut tiegħu. L-appellant irrefera wkoll għad-dikjarazzjoni tat-23 ta' Ottubru, 2014 iffirmata mill-appellata u n-Nutar Maria Spiteri bħala xhud tal-firma u tal-identità, fejn gie ddikjarat li l-appellata hija sid ta' 80% indiviż tad-dar numru 26, Triq Giovanni Papaffy, Ta' Paris, Birkirkara, u li dan il-fond jikkostitwixxi r-residenza primarja tagħha. F'din id-dikjarazzjoni ngħad ukoll li l-appellata kienet akkwistat sehem indiviż mis-subutile dominju temporanju għar-rimanenti żmien minn 150 sena, li bdew fid-9 ta' Novembru, 1963, tal-proprjetà 454, Triq il-Bufala, Mellieħa, u li din il-proprjetà kellha tintuża mill-appellata bħala '*summer residence*', filwaqt li Josephine Calleja kellha tuża dan il-fond bħala r-residenza ordinarja u primarja tagħha. L-appellant qal li għalhekk hemm numru ta' kwistjonijiet li kellhom iwasslu lill-Arbitru sabiex jiċċad l-appell tal-appellata u jikkonferma d-deċiżjoni tiegħu l-appellant, għaliex din tat diversi verżjonijiet konfligġenti li m'għandhomx jitwemmnu.

12. L-appellant qal li għalhekk l-Arbitru kien żbaljat meta stqarr li huwa mhuwiex konvint li l-appellata għandha żewġ proprjetajiet, għaliex il-mandat *presta nome* juri b'mod ċar li l-proprjetà fil-Mellieħa hija taz-zija tagħha. L-appellant qal li l-verżjonijiet konfligġenti li ngħataw mill-appellata, kellhom iwasslu lill-Arbitru għal konkluzjoni kontra l-appellata, li min-naħa tagħha naqset milli tressaq lil Josephine Calleja bħala xhud dwar l-allegat *presta nome*.

13. Permezz tat-tieni aggravju tiegħu, l-appellant qal li l-Arbitru applika disposizzjonijiet tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta li mhumix applikabbli għal dan

il-każ, u naqas milli japplika d-disposizzjonijiet applikabbli tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta.

14. L-appellant qal li l-punt tat-tluq għandu jkun f'liema kument l-appellata dehret fuq il-kuntratt dwar il-proprjetà fil-Mellieħa, jekk hux taħt kundizzjonijiet ta' self, *presta nome*, donazzjoni, jew jekk il-proprjetà nxtratx għaliha nnifisha. L-appellant qal li l-Arbitru applika d-disposizzjonijiet tal-mandat *presta nome* meta dawk id-disposizzjonijiet tal-liġi ma japplikawx, għaliex ma ngābitx prova suffiċjenti li l-appellata dehret fuq il-kuntratt ta' bejgħ ta' proprjetà fil-Mellieħa bħala *presta nome*.

15. L-appellant qal li l-appellata tat diversi raġunijiet konfliġġenti dwar ix-xiri tal-imsemmija proprjetà, li ħadet self biex tiffinanzja parti mill-prezz tax-xiri tagħha. F'hin minnhom qalet li din il-proprjetà giet akkwistata għaz-zija tagħha bħala *summer residence*, f'waqtiet oħra qalet li hija tgħix Birkirkara, u drabi oħra qalet li fil-proprjetà tal-Mellieħa jgħixu hi, iz-zija u s-sieħeb tagħha. L-appellant qal li dak li jirrizulta mill-provi huwa li l-appellata dehret fuq il-kuntratt tal-akkwist tal-proprjetà fil-Mellieħa bħala waħda mix-xerrejja, tant hu hekk li ssejlfet parti mill-prezz mill-bank, u fl-ebda ħin ma indikat li kienet qiegħda taġixxi f'isem iz-zija tagħha. L-appellant qal li l-Arbitru ma kienx korrett meta applika għaċ-ċirkostanzi ta' dan il-każ disposizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili li jirregolaw il-mandat *presta nome*. Qal li minbarra li kellu jelimina l-kunċett ta' *presta nome*, l-Arbitru kellu wkoll l-obbligu li jara li l-liġi tas-sigurtà soċjali tiġi applikata. Spjega li l-pensjoni għal diżabilità severa hija regolata bl-artikolu 27 tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta, u dan l-artikolu tal-liġi kien jipprovdi wkoll għall-mod kif għandu jsir il-kalkolu tal-mezzi tal-applikant għal dan il-benefiċċju

partikolari. Spjega li skont il-kuntratt ta' bejgħ, għandu jirriżulta li l-proprjetà fil-Mellieħa inxtrat bil-prezz ta' €815,000, €750,000 għall-proprjetà immobbli u €65,000 għall-għamara u l-mobbli, u skont dan il-kuntratt l-appellata hija sid ta' 80% ta' din il-proprjetà. Qal li għalhekk meta wieħed jagħmel il-kalkoli, għandu jirriżulta li l-appellata ma kinitx intitolata għall-imsemmija pensjoni. L-appellant spjega wkoll li permezz tal-Att VII tal-2022, il-pensjoni għal diżabilità severa m'għadiex sugġetta għall-kalkolu tal-mezzi u tar-riżorsi kapitali, u qal li fil-fatt it-Taqsima V tat-Tieni Skeda giet imħassra bl-Att XII tal-2022.

16. L-appellant qal li l-Arbitru kellu l-obbligu li japplika d-disposizzjonijiet tal-liġi li kienu fis-seħħ fid-data tal-applikazzjoni biex jasal għad-deċiżjoni tiegħu. Qal li l-Arbitru iżda naqas milli jagħmel dan, u meta wieħed japplika d-disposizzjonijiet relattivi, għandu jirriżulta li bix-xiri tal-proprjetà fil-Mellieħa, il-kapital u r-riżorsi tal-appellata kienu jeċċedu dak stabbilit fil-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta, u għalhekk id-Direttur Ġenerali ddecieda *ai termini* tal-liġi li l-appellata ma kinitx intitolata għal dan il-benefiċċju. Qal għalhekk l-Arbitru naqas milli japplika d-disposizzjonijiet tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta fid-deċiżjoni tiegħu, u naqas ukoll milli japplika l-prinċipji ta' ekwità u ta' ġustizzja skont l-obbligi imposti fuqu bl-artikolu 108(9) tal-istess liġi.

Ir-Risposta tal-Appell

17. L-appellata fir-risposta tagħha qalet li l-aggravji mressqa mill-appellant huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u għandhom jigu miċhuda. Qalet li hija għandha kundizzjoni kronika, inkurabbli u deġenerattiva (*sensory neuropathy*), u minn meta kienet għadha tifla żgħira, hija kellha problemi serji fil-familja, tant

hu hekk li hi u ħuha trabbew miz-zijiet tagħhom, Alfred u Josephine Calleja, li min-naħa tagħhom ma kellhomx tfal. L-appellata spjegat li z-zija tagħha kellha villa n-Naxxar li kienet bieghet wara l-mewt ta' żewġha, u sussegwentement kienet xtrat *penthouse* fil-Gżira li nbiegħet fl-2014 bil-prezz ta' €455,000. L-appellata qalet li kellu jsir dan il-bejgħ għaliex dan il-fond ma kienx aktar vijabbli għaz-zija tagħha, li sadanittant żviluppat problemi ta' saħħa u mobbiltà. Qalet li l-għada li bieghet il-proprjetà fil-Gżira, iz-zija tagħha akkwistat il-proprjetà fil-Mellieħa, u biex seta' jsir dan l-akkwist kien hemm bżonn ta' self mill-bank fl-ammont ta' €55,000. L-appellata qalet li l-bank ma kienx dispot jislef dan l-ammont lil Josephine Calleja, u għalhekk l-unika għażla li kellhom kienet li Josephine Calleja tidħol f'kuntratt ta' *presta nome* mal-appellata sabiex dan is-self isir lill-appellata. L-appellata qalet li dan il-kuntratt ta' *presta nome* sar fl-10 ta' April, 2014. Qalet ukoll li hija ma kellhiex biżżejjed introjtu dak iż-żmien biex setgħet tagħmel tajjeb għal dan is-self, u kien għalhekk li għal dan l-akkwist involviet lill-ħabib tagħha Stuart Brett. Qalet li Brett kien ser jidħol f'dan il-kuntratt u għall-pagamenti addizzjonali, u għalhekk dan ried garanzija li seta' jirrisjedi f'din il-proprjetà. Qalet li għalhekk il-ftehim kien li Brett ikollu 20% tal-proprjetà fil-Mellieħa, filwaqt li l-kumpliment tal-prezz tal-proprjetà kellu jitħallas mill-bejgħ tal-proprjetà taz-zija tagħha. L-appellata qalet li hija applikat għall-Pensjoni għal Dizabilità Severa fl-20 ta' Lulju, 2016, u fit-23 ta' Mejju, 2018 hija giet infurmata li mhijiex intitolata għal din il-pensjoni għaliex il-kapital u r-rizorsi tagħha jeċċedu l-iskala. Qalet li hija intavolat appell quddiem l-Arbitru minn din id-deċiżjoni fit-18 ta' Ġunju, 2018, u l-Arbitru fid-deċiżjoni tiegħu ordna lid-Direttur Ġenerali appellant jirrevoka d-deċiżjoni li kien ħa fit-23 ta' Mejju, 2018.

18. B’riferiment għall-ewwel aggravju tal-appellant, l-appellata qalet li din il-Qorti m’għandhiex il-kompetenza li tagħmel rivalutazzjoni tal-provi. Spjegat li l-kuntratti ffirmati, id-dikjarazzjoni tan-Nutar Maria Spiteri, il-*bank statements*, l-*affidavit* tagħha, u l-bqija tal-provi prodotti quddiem l-Arbitru, ma jhallu l-ebda dubju dwar il-konkluzjoni milħuqa minnu, jgħid li l-proprjetà tal-Mellieħa ntraxx minn Josephine Calleja u minn Stuart Brett u mhux mill-appellata. Qalet li Stuart Brett mhux Malti, ma kellu l-ebda familja hawn Malta, u l-ebda proprjetà u kien għadu kif biegh proprjetà fir-Renju Unit, u hija kienet offrietlu li jirreġistra ruħhu fuq l-indirizz tagħha f’Birkirkara għal raġunijiet ta’ posta. Qalet li fl-applikazzjoni għall-Pensjoni għal Diżabilità Severa, hija nizzlet “*summer residence in Mellieħa was bought by her auntie*” u “*main residence in Birkirkara*” għaliex hija taf li hija l-werrieta taz-zija tagħha, li m’għandhiex tfal u li rabbietha tul ħajjitha kollha. L-appellata qalet li hija ddikjarat il-proprjetà fil-Mellieħa sabiex tkun trasparenti mal-awtoritajiet kif dejjem kienet, u għaliex ma kellha xejn x’taħbi għaliex hija dehret fuq dan il-kuntratt bħala *presta nome* u f’din il-vesti biss. Qalet li hija kienet iżzomm kuntatt mar-*Regional Manager* tad-Dipartiment u kienet tinfurmaha b’kollox. Qalet li meta spjegaw lill-APS Bank li l-akkwist tal-proprjetà fil-Mellieħa kien ser isir kwantu għan-nuda proprjetà minnha u minn Stuart Brett, u l-użufrutt miz-zija tagħha Josephine Calleja, il-bank oġġezzjona għal dan l-arranġament, u kien għalhekk li gie ddikjarat li l-proprjetà fil-Mellieħa ser tiġi akkwistata minnha u minn Brett. Qalet ukoll li mill-*bank statements* esebiti quddiem l-Arbitru, għandu jirriżulta li hija qatt ma ħallset flus għall-proprjetà fil-Mellieħa. L-appellata qalet li d-dikjarazzjoni tan-Nutar Maria Spiteri, flimkien mal-kuntratt ta’ *presta nome*, tikkristallizza l-

intenzjoni tal-partijiet wara l-bejgħ tal-proprjetà fil-Gżira u l-akkwist tal-proprjetà fil-Mellieħa. Qalet li n-Nutar Spiteri, li quddiemha gie ffirmat il-kuntratt ta' kompro-vendita, kienet edotta mill-fatti kollha dwar dan il-ftehim. Qalet li l-provi esebiti quddiem l-Arbitru juru biċ-ċar li l-proprjetà fil-Mellieħa giet akkwistata minn Josephine Calleja għaliha, u hija dehret biss bħala *presta nome*. Qalet li Stuart Brett ried jipparteċipa f'dan l-arrangament għaliex ma kellux post fiss fejn jgħix, u kien għadu kif biegh proprjetà fir-Renju Unit.

19. B'riferiment għat-tieni aggravju mressaq mid-Direttur Ġenerali appellant, l-appellata qalet li mill-provi kollha li tressqu quddiem l-Arbitru għandu jirrizulta li hija dehret fuq il-kuntratt ta' kompro-vendita fil-Mellieħa bħala *presta nome*, u għalhekk l-Arbitru ma kellu l-ebda għażla għajr li japplika l-liġi tal-*presta nome*. Qalet li kuntrarjament għal dak allegat mill-appellant, hija dejjem żammet lid-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali infurmat b'kull tibdil fiċ-ċirkostanzi tagħha għaliex ma kellha xejn x'taħbi.

20. L-appellata saħqet li l-Arbitru applika d-disposizzjonijiet tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta għal dak li jirrigwarda d-dizabilità severa. Qalet li mhux ikkontestat li l-assistenza li applikat għaliha hija regolata bl-artikolu 27 tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta, u l-proprjetà fil-Mellieħa ma tistax titqies bħala proprjetà tagħha għaliex hija dehret biss bħala *presta nome* fuq il-kuntratt. Qalet li l-*mandate agreement* li hija ffirmat maz-zija tagħha, jgħid li l-proprjetà fil-Mellieħa la tista' tiġi investita u lanqas użata bi qligħ, għaliex din mhijiex proprjetà tagħha. Qalet ukoll li hija kienet tissodisfa r-rekwiżiti kollha tal-liġi fiż-żmien meta l-appellant irrifjuta l-applikazzjoni tagħha, kif ukoll wara li nbidlet il-liġi. Komplet tgħid li l-appellant injora l-*mandate agreement* u ċ-ċirkostanzi

kollha ppruvati quddiem l-Arbitru, jgħifieri li s-sid tal-proprjetà fil-Mellieħa hija Josephine Calleja flimkien ma' Stuart Brett, u li hija qatt ma kienet sid ta' din il-proprjetà.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

21 . Il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkunsidra l-aggravji mressqa mill-appellant, u dan fid-dawl tas-sottomissjonijiet magħmulin mill-appellata, u ta' dak li qal l-Arbitru fid-deċiżjoni appellata.

L-ewwel aggravju: [apprezzament ħażin tal-provi]

22. L-appellant jikkontendi li l-Arbitru għamel għudizzju żbaljat biex wasal għall-konklużjonijiet tiegħu, u talab lil din il-Qorti tagħmel rivalutazzjoni tal-provi għaliex id-deċiżjoni mogħtija hija waħda li fil-fehma tiegħu wasslet biex saret ingustizzja. L-appellant isostni li l-appellata tat diversi verżjonijiet konfligġenti tal-fatti, u li dawn il-verżjonijiet differenti kellhom iwasslu lill-Arbitru għall-konklużjoni li hija ma dehritx fuq il-kuntratt bħala *presta nome*, iżda hija akkwistat il-proprjetà tal-Mellieħa, jew sehem indiviż minnha, f'isimha. L-appellant qal li meta fl-2016 l-appellata applikat għal reviżjoni tal-għajjnuna soċjali, hija ddikjarat li għandha *summer residence* fil-Mellieħa, u residenza ordinarja għewwa Birkirkara, u hija naqset milli tiddikjara li jgħix magħha fil-proprjetà tal-Mellieħa kien hemm Anthony Stuart Brett, li minnu kellha wild. Qal li kien hemm istanzi fejn l-appellata ddikjarat li z-zija tagħha Josephine Calleja, xtrat il-proprjetà fil-Mellieħa għall-appellata, u li kien hemm drabi fejn l-

appellata qalet li hija tgħix ġewwa Birkirkara, u drabi oħra fejn qalet li hija qiegħda tgħix fil-proprjetà tal-Mellieħa. Qal ukoll li l-appellata u Brett ħadu self bankarju f'isimhom sabiex ikunu jistgħu jakkwistaw il-proprjetà fil-Mellieħa, u fis-*sanction letter* maħruġa mill-bank, ġie ddikjarat li s-self ingħata bl-iskop li l-appellata u Brett jiġu mgħejjuna jiffinanzjaw l-akkwist tar-residenza ordinarja tagħhom. L-appellant għamel riferiment ukoll għall-parti tax-xhieda tal-appellata fejn qalet li hi, Anthony Stuart Brett, u z-zija tagħha Josephine Calleja, kienu għaqqdu r-rizorsi tagħhom flimkien sabiex setgħu jakkwistaw il-proprjetà fil-Mellieħa bejniethom.

23. Il-Qorti tqis li mill-atti jirrizulta li l-appellata hija persuna li ilha bosta snin issofri minn debilità severa li tillimitaha fil-ħajja tagħha ta' kuljum. Jirrizulta li fl-20 ta' Lulju, 2016, l-appellata kienet applikat għall-Pensjoni għal Diżabilità severa, liema talba ġiet miċħuda mid-Direttur Ġenerali appellant fit-23 ta' Mejju, 2018, wara li dan infurmaha li l-kapital u r-rizorsi tagħha jeċċedu l-iskala stabbilita. Huwa proprju għaliex id-Direttur Ġenerali appellant qiegħed jinsisti li fil-każ odjern saret ingustizzja, li l-Qorti ħasset il-ħtieġa li tevalwa l-provi f'ċertu dettall, sabiex jiġi assigurat li la tinħoloq sitwazzjoni fejn l-appellata tingħata flus li mhijiex intitolata għalihom b'dannu għall-erarju pubbliku, u lanqas ma tinħoloq sitwazzjoni fejn persuna li qiegħda ssofri minn diżabilità severa tispicċa tgħix fil-faqar għaliex l-Istat jonqos milli jaħseb għaliha.

24. Il-Qorti tqis li l-provi li ressaq id-Direttur Ġenerali appellant sabiex isaħħaħ l-ewwel aggravju mressaq minnu, bl-ebda mod ma jippruvaw li l-appellata dehret fuq il-kuntratt tal-akkwist tal-proprjetà fil-Mellieħa f'xi vesti oħra għajr bħala *presta nome*, f'isem u għan-nom taz-zija tagħha. Mill-kopji tal-

kuntratti eseblti fl-atti, jirrizulta li wara li z-zija tal-appellata bieghet il-proprjeta li kellha fin-Naxxar bi prezz li huwa vicin il-prezz li bih inxtrat il-proprjeta fil-Mellieha, hija xtrat *penthouse* fil-Gzira, liema proprjeta l-appellata tgħid li ma kinitx komda għall-htigijiet taz-zija tagħha. Kien għalhekk li wara xi żmien din il-proprjeta tal-Gzira nbieghet ukoll, u l-appellata, iz-zija tagħha, u Anthony Stuart Brett iddecidew li jgħaqqdu r-rizorsi tagħhom kollha flimkien sabiex tkun tista' tintxara l-proprjeta fil-Mellieha. Mill-*bank statements* eseblti, jirrizulta wkoll li l-appellata ma ħarġet l-ebda flus minn tagħha għall-akkwist tal-proprjeta fil-Mellieha, minkejja li fuq is-*sanction letter* li nħarġet mill-bank hemm imniżzel isimha u isem Anthony Stuart Brett, u għalhekk hija obligat ruħha flimkien ma' Brett li tħallas is-self bankarju ta' €55,000. Il-Qorti qieset ukoll li l-istqarrija li l-proprjeta fil-Mellieha ser tintuza bħala "*summer residence*" mill-appellata, ma saritx minnha, izda saret minn xi ufficjal tad-Dipartiment, li fil-minuti fil-*file* relattiv spjega dak li aktarx qaltlu l-appellata. Il-Qorti ma ssib xejn li mhuwiex kredibbli fl-istqarrija li saret mill-appellata li Anthony Stuart Brett irregistra ruħhu bħala residenti fid-dar tagħha ta' Birkirkara in vista tal-fatt li dan kellu bżonn bażi hawn Malta. Ir-realtajiet soċjali ta' pajjiżna huma tali fejn diversi persuni qegħdin isibuha diffiċli li jikru jew li jixtru proprjeta għal rashom, u hemm bżonn li wieħed jifhem il-htigijiet ta' min irid jgħix ma' membri oħra tal-familja, jew ma' persuni li ma jigu xejn minnhom, sempliciment sabiex il-kera, jew bħal f'dan il-każ il-prezz tal-bejgħ tal-proprjeta jkun jista' jinqasam bejn aktar minn persuna waħda. Il-Qorti tirrileva wkoll li l-appellata rnexxielha għib diversi provi li juru li l-akkwist tal-proprjeta fil-Mellieha sar miz-zija tagħha, li kif jirrizulta kellha l-mezzi biex tixtri wara l-bejgħ tal-proprjeta fin-Naxxar u l-*penthouse* fil-Gzira, u li fil-*mandate agreement* iffirmit bejn il-partijiet hija

għamlet diversi restrizzjonijiet fuq l-użu li l-appellata tista' tagħmel minn din id-dar fil-Mellieħa. Fil-fehma tal-Qorti, il-*mandate agreement* jindika li l-appellata għandha l-fakultà li tgħix fil-proprjetà tal-Mellieħa għaliex iz-zija tagħha għandha gost biha, iżda essenzjalment l-appellata mhijiex libera li tagħmel atti li sidien tal-proprjetà normalment ikunu jistgħu jagħmlu bi hwejjighom. Fi ftit kliem, din il-Qorti m'għandhiex l-istess tħassib li qiegħed juri d-Direttur Ġenerali appellant li l-appellata mhux vera dehret fuq il-kuntratt tal-akkwist tal-proprjetà fil-Mellieħa bħala *presta nome*. Il-fatt li z-zija tal-appellata Josephine Calleja, u Anthony Stuart Brett ma ttellgħux biex jixhdu quddiem l-Arbitru, mhuwiex fattur li kellu jiġi sollevat f'aggravju fl-appell min-naħa tad-Direttur Ġenerali appellant, u l-appellant kien fil-libertà li f'każ li ried jagħmel xi prova, ladarba huwa qiegħed jallega li l-appellata m'għandhiex dritt għall-benefiċċji soċjali li rċeviet fuq għadd ta' snin, huwa kellu jieħu hsieb iħarrek lil kull persuna li setgħet tagħti l-informazzjoni meħtieġa mid-Dipartiment. Mill-minuti fil-*file* tad-Dipartiment għandu jirriżulta wkoll li l-appellata baqgħet f'kuntatt ma' uffiċjali tad-Dipartiment, u kienet trasparenti fl-istqarrijiet tagħha. Iżda il-Qorti tinsab konvinta li l-akkwist tal-proprjetà fil-Mellieħa ma sarx mill-appellata, iżda l-esiġenzi taz-zija tagħha kienu jirrikjedu li l-appellata tidher bħala *presta nome*, għaliex is-sid vera tal-proprjetà hija z-zija tagħha, li wara kollox kienet hi li kellha l-mezzi biex setgħet tagħmel tajjeb għal dan l-akkwist. In vista ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti tqis li dan l-aggravju mhuwiex ġustifikat, u tiċħdu.

It-tieni aggravju:

[applikazzjoni ta' dispożizzjonijiet li ma japplikawx għaċ-ċirkostanzi odjerni u nuqqas ta' applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta]

25. Id-Direttur Ġenerali appellant jikkontendi li l-Arbitru kien żbaljat meta applika d-disposizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili li jirregolaw il-kuntratti *presta nome* għas-sitwazzjoni odjerna, għaliex fil-fehma tiegħu dan ma kienx każ fejn l-appellata dehret fuq il-kuntratt bħala *presta nome*. Il-Qorti diġà għamlet il-konsiderazzjonijiet tagħha dwar ir-raġunijiet għalfejn għandu jitqies li l-appellata dehret fuq dan il-kuntratt bħala *presta nome*, u għaliex is-sitwazzjoni unika tagħha kienet tesigi li hija tagħmel dan.

26. L-appellant jikkontendi wkoll li l-Arbitru naqas milli japplika b'mod korrett il-liġi li tirregola l-assistenza li qiegħda titlob l-appellata. Il-Qorti tirrileva li huwa minnu li l-Ħames Taqsima tat-Tieni Skeda giet imħassra mill-Kap. 318, iżda l-ewwel paragrafu ta' din it-Taqsima fiż-żmien meta saret it-talba għall-assistenza da parti tal-appellata, kien jipprova li d-dar ta' residenza tal-applikant m'għandhiex titqies għall-finijiet tal-kalkolu tal-mezzi tal-individwu sabiex jiġi stabbilit jekk dan hux eliġibbli għall-għajnuna li jkun talab għaliha jew le.

27. Il-Qorti tosserva li d-Dipartiment appellant qiegħed jinsisti fuq il-valur tal-proprjetà fil-Mellieħa sabiex jargumenta li l-valur tal-kapital tal-appellata jeċċedi l-massimu stabbilit fil-liġi (€14,000), u dan għaliex il-legislatur eskluda, mill-komputazzjoni tal-kapital tal-individwu, id-dar tar-residenza tal-persuni li japplikaw għall-għajnuna. Naturalment l-appellant kien ikun korrett fil-konsiderazzjonijiet tiegħu li kieku rriżulta li l-proprjetà tal-Mellieħa tappartjeni lill-appellata jew li giet akkwistata f'isimha proprju, li mhuwiex il-każ hawnhekk. Quddiem in-nuqqas ta' prova li l-appellata għandha xi sehem jew xi forma ta' titolu fuq il-proprjetà fil-Mellieħa, il-Qorti mhijiex disposta li tilqa' dan l-aggravju li l-Arbitru applika l-liġi ħażin, u għalhekk tiċċad dan l-aggravju.

Decide

Għar-raġunijiet premissi, din il-Qorti tiddeċiedi dwar dan l-appell tal-appellant billi tiċċdu, filwaqt li tikkonferma d-deċiżjoni appellata fl-intier tagħha, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi a karigu tal-istess appellant.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**